

ARGUMENT

Istoriografia a fost și continuă să fie, în cultura română, un domeniu de o impetuozitate aparte. Ea incită și pune întrebări existenței noastre spirituale. Istoria - această prelungire a vieții în timp - e o neconținută susținere a clipei și o garanție sigură a dăinuirii. Pentru că un popor nu poate ființa și nu poate intra în viitor fără o conștiință istorică de reprezentare a memoriei. Chiar și răgazul vieții noastre dobândește sensul său real prin încadrarea în curgerea timpului istoric.

Am ales, din toată istoria românilor - imensă jertfă pentru unitatea etnică, teritorială, spirituală, economică etc. - perioada interbelică, aceea a ROMÂNIEI MARI, ce a adus cu sine bucuria care inundă, în anul 1918, toate sufletele românești din spațiul lor geografic de existență națională, cu toate că, în acel moment, românii o trăiau mai mult sufletește decât material, având în vedere cât de dezastruoase fuseseră urmările războiului și cât de dificil era procesul de reconstrucție. Deși apropiat în timp, dar relativ îndepărtat la scară umană, acest timp istoric interbelic este, încă, din păcate, ținta unor confruntări politice, înainte de a fi temă de strictă și obiectivă cercetare istorică. Tocmai de aceea, subiectul pe care încercăm să îl abordăm - GUVERNELE ROMÂNIEI MARI (fazele ministeriale, componență și remanieri guvernamentale, legislația reprezentativă emisă de acestea, succesiunea guvernamentală, mult discutatele alegeri parlamentare, precum și celelalte tratate și acte de politică externă făptuite de aceste guverne) se dorește o sinteză, o mică enciclopedie, obiectivă în limita posibilă documentară, liberă de orice partizanat.

Nu vizăm, prin această lucrare, nicio interpretare a istoriei, ci mai mult o inventariere onestă a faptului istoric - așa cum a fost el desemnat în documentele vremii - spre a fi utilă cititorului de azi, furnizându-i material de reflecție și de investigare. Fără îndoială, informația noastră a avut și ea

lacunele ei; suntem conștienți de faptul că o serie de date mai mult sau mai puțin importante ne-au scăpat, dar sperăm să obținem înțelegerea dumneavoastră, mai ales că o astfel de încercare nu poate fi exhaustivă. Dorim ca strădania noastră de a înmănușea într-un summum toate aceste informații să fie folositoare atât acelor ce și-au făcut o profesiune din știința istorică, studenților, elevilor, cât și tuturor acelor care, de-a lungul anilor, nu au avut posibilitatea unei documentări la „surse primare” din varii motive. Căci această lucrare se vrea o istorie în date și nimic altceva.

Prefață

Scurt comentariu de Prof. dr. Nicholas Dima, USA¹

Încep prin a felicita autorii, Eugen Stănescu, Alexandru Cristian și Iulia Stănescu. Aceștia abordează, în noua lor carte, un subiect dificil și delicat, dar extrem de util în procesul de autoanaliză, de care avem mare nevoie pentru a ne asigura un loc propriu și onorabil în noua constelație a națiunilor europene.

Așa cum scriu autorii, secolul XX a reprezentat pentru țara noastră împlinirea potențialului ei etnic și al unui ideal național: *România Mare*.

A urmat o perioadă de idealism și de realizări, însoțită însă de zbucium și de mari frământări. Apoi, a survenit tragedia dezmembrării și comunizării țării, urmată de confuzia ultimelor trei decenii. Unde se află țara noastră azi, în secolul 21, și cum ne putem asigura un viitor mai bun?

Autorii studiază minuțios și competent trecutul țării, dar nu fac previziuni. Studiul lor ne oferă totuși o speranță: *omul sfințește locul*. Este ceea ce au făcut înaintașii noștri de acum peste o sută de ani. Este ceea ce trebuie să facem și noi, cei de azi, preocupați de soarta țării și a neamului românesc.

În calitate de geograf cu pregătire și experiență globală, dar având permanent România în centrul preocupărilor mele, sunt impresionat de studiul celor trei autori, dar sunt și îngrijorat de viitorul țării.

Trebuie precizat că națiunile sunt grupări umane evolute cultural și spiritual, au o mare stabilitate istorică și reprezintă pietrele de temelie ale organizării mondiale. Ele se definesc printr-un fond etnic comun și se afirmă prin elite care conștientizează și promovează sensul națiunii.

Națiunile moderne s-au format în timp de sute de ani și vor continua să existe alte sute de ani, până când oamenii vor dobândi identități regionale sau continentale.

---

¹ Profesor Nicholas Dima, fondator al Comitetului Româno-American pentru Basarabia

O bună parte din națiunile europene s-au constituit în urma Primului Război Mondial, pe baza teritoriilor etnice pe care locuiau. Așa a fost consfințită și România Mare și modernă.

La ora actuală are loc o luptă acerbă între promotorii suveranității naționale și avocații globalizării, o luptă între cei care cred într-un scop spiritual al vieții și indivizi fără niciun Dumnezeu, care se închină materiei.

Cunoscutul om politic american Henry Kissinger mărturisește, într-una din cărțile sale că, la începutul carierei de istoric, voia să descopere scopul istoriei, dar, la sfârșitul carierei, și-a dat seama că nu l-a putut găsi. Și nu l-a găsit pentru că, în evoluția și istoria omenirii, au existat și continuă să existe multe scopuri.

În cartea mea, *The Purpose of Life, USA, 2014 (Scopul și Semnificația Vieții, București, 2015)* am sugerat că scopul cel din urmă al vieții este spiritual. În acest sens oamenii se organizează în comunități naționale, se dezvoltă economic, evoluează intelectual și, în continuare, înaintează spre spiritualitate. Noi, românii, am înaintat cu greu prin istorie, dar am reușit să ne împlinim teritorial, intelectual și spiritual în România interbelică.

România Mare a fost un ideal împlinit, datorită conștientizării aspirațiilor ei de către liderii noștri din trecut. Unificarea s-a realizat totodată în urma unei conjuncturi internaționale favorabile. Visul împlinit a durat însă puțin și, din nou, am fost călcați de străini. Drept rezultat, reîntregirea rămâne și azi un ideal. Și, din nou, reunificarea țării depinde de calitatea liderilor noștri, dar și de o nouă conjunctură care ar putea surveni curând.

În cartea mea, *Românii și România*, apărută anul trecut la București, am menționat obiectivele țării în etapa istorică actuală: *unirea cu țara a teritoriului dintre Prut și Nistru, consolidarea românismului în Transilvania, cultivarea confrăților din afara granițelor, integrarea în UE prin menținerea identității și suveranității și asigurarea unui loc propriu într-o lume globalizată*, reîntregirea rămâne prioritară.

Conjunctura internațională de azi provoacă Europa și îi oferă României noi perspective. Rusia și Ucraina vor ieși complet diferite din războiul în care sunt angajate. Țara noastră va putea să-și readune teritoriile. Tratatul de pace de la Paris din 1920 obligă America și Occidentul în acest sens, iar acordurile de la Helsinki permit acest lucru prin negocieri. Va fi nevoie de diplomație și de compromisuri, dar vom avea o nouă șansă. Intelectualii și liderii de opinie din țară, între care se află și Eugen Stănescu, Alexandru Cristian și Iulia Stănescu, mă fac să sper că reîntregirea se va realiza. La rândul lor, conducătorii politici români trebuie să dea dovadă de curaj și integritate morală și să se ridice la

înălțimea vremurilor. Să nu mai fim noi sub vremuri, așa cum scriau cronicarii. Să fim noi peste vremuri. Altfel, riscăm să ieșim din istorie.

N.D., 27 octombrie 2022

Scurtă notă biografică

Nicolae (Nicholas) Dima s-a născut în iulie 1936, în casa bunicilor materni din comuna Curcani, județul Ilfov, dar a crescut în București. Absolvă Liceul „Mihai Viteazul” în anul 1954 și intră apoi la Universitatea Politehnică București. În urma arestării și condamnării la 20 de ani de închisoare a fratelui său mai mare, Ion Dima, este, însă, exmatriculat. Încearcă să fugă din țară, dar e prins la frontieră și condamnat. Nicolae Dima împlinește vârsta de 20 de ani în Închisoarea Aiud și revine acasă după trei ani și cinci luni de detenție și lagăre de muncă. După numeroase alte greutăți, reușește să intre, din nou, la facultate și, în anul 1967, absolvă Facultatea de Geografie a Universității București. Părăsește țara în anul 1968 și emigrează în Statele Unite ale Americii, unde obține doctoratul în geopolitică, la Universitatea Columbia, din New York City.

Devine profesor universitar, analist, scriitor și redactor la postul de radio Vocea Americii. În această calitate, precum și în conferințele, articolele și studiile sale, prof. Nicolae Dima promovează interesele și aspirațiile României și susține, în mod deosebit, ideea reunirii Basarabiei cu patria mamă. Cartea sa, ***Bessarabia and Bukovina***, publicată la Columbia University Press, din New York, în anul 1982, a devenit un reper internațional pentru toți cititorii de limbă engleză. Cartea a apărut, de asemenea, în limba română, la Cluj-Napoca și la Chișinău. În scopul reunificării țării, profesorul Dima a înființat, totodată, **Comitetul Româno-American pentru Basarabia**, care își continuă și azi activitatea. Convingerea sa fermă este că locul Basarabiei este între frontierele României. Profesorul Nicholas Dima este recunoscut în cercurile americane de specialitate drept un profund cunoscător și exeget al istoriei și evoluției teritoriului dintre Prut și Nistru, cunoscut în istorie drept „Basarabia”.